

ABONAMENTUL
 Pe un an . 24 Cor.
 Pe un jum. . 12 "
 Pe o lună . 2 "
 Anul de Duminică
 Pe un an . 4 Cor.
 Pentru România și
 Bucovina . 10 Cor.
 Anul de zi pentru Ro-
 mania și strălăutate pe
 un 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și ADMINISTRAȚIA
 Deák-Ferencz utca 20
 INSERȚIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Mulțumite publice și Loc de
 sedis costă fiecare știr 20 B.
 Manuscripte nu se ina-
 polază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

SERBAREA DE DUMINECĂ.

P. S. Sa episcopul Aradului se căiește. Într-o clipă, nesupravegheată poate de conștiința sa »mai bună«, P. S. Sa făcuse două manifestații de sentimente românești. Întâi declarațiile Sale cătră un ziarist ungar aduceau, dacă nu idei și concepții nouă, dar o notă de energie în conflictul bisericii noastre cu guvernul.

O zi în urmă P. S. Sa constata cu mahnire, în fața autorităților, că românii dintr-o comună de lângă Arad au fost cutropiți de străini, cari deși în cazul acesta sunt nemți, sunt totuși stâlpii patriotismului unguresc în aceste părți.

Iată două declarații »grave« cari, dacă ne-au bucurat pe noi, bieți ziarști naivi, atât de ahtiați după vre-o manifestare de românism a arhierilor noștri, au făcut în schimb pe P. S. Sa să aibă un sentiment de regret pentru nota lor românească.

Se poate chiar că elogiile pe cari noi i-le-am adus pentru această notă, să-l fi făcut să se căiască. Erau destul de modeste și vai! sfioase și spuse cu gura de jumătate aceste elogi, dar se pare că pentru P. S. Sa au fost destul de »grave« și de »compromițătoare« în fața guvernului; trebuia căutat cu orice preț prilejul de a alunga umbra de naționalism bănuț pe care i-o arunca laudele rău voitoare ale »Tribunei«.

Ori care ar fi fost însă motivul, un prilej minunat i-s-a ivit imediat de a »drege« ceea ce »stricase«: desvălirea statuii lui Ludovic Kossuth în Arad. Dupăcum se arată

chiar în scrisoarea P. S. Sale, adresa de evitare la această serbare i-a fost trimisă în ziua de 14 Iulie a. c., iar răspunsul P. S. Sale a fost trimis abea în 13 Septembrie, deci după două luni încheiate. Faptul acesta dovedește în mod neîndoios supoziția noastră că hotărârea P. S. Sale a fost luată abea zilele acestea, ca o reacțiune la declarațiile prea »ultraiste« ale P. S. Sale.

Va să zică P. S. Sa va fi față la desvălirea statuei lui Kossuth. Dar ce avem noi împotriva? ni-se va zice. Serbarea asta nu-i o manifestație a politicii militante, ea nu exprimă sentimentele politice ale generației de azi, ci sentimentul de venerațiune pentru o generație trecută, pentru eroii unei națiuni, e respectul trecutului de lupte și de suferințe, de durere și de glorie, un sentiment pe care dacă îl cultivăm la noi, trebuie să-l respectăm și la alte neamuri.

Se poate oare admite argumentația asta? De sigur, în principiu ea exprimă adevărul. Respectul trecutului, cultul eroilor e unul din cele mai nobile sentimente ale unui popor și noi vom fi cei din urmă de a jigni acest puternic element și al naționalității noastre.

Dar oare poporul unguresc sau cel puțin guvernantații lui acei ce organizează sărbarea de Duminică în Arad, păstrează ei același respect pentru trecutul nostru? Un val de indignare ne cuprinde gândind la nenumăratele insulte ce s-au adus eroilor și trecutului nostru din partea poporului stăpânitor. Nu mai vorbim de falsificarea conștiinței și sistematică a istoriei poporului nostru în

școlile ungurești. Nu vorbim de minciunile și reticențele ce se practică, de câte ori e vorba de trecutul nostru, începând dela catedrele universitare până la cea din urmă școală de stat prin satele românești.

Sunt dese și cunoscute, cazurile când elevii români nemai putând suferi insultele aduse prin profesorii unguri trecutului nostru au protestat împotriva acestei violențări a conștiinții lor românești, plătind îndrăzneala lor cu grele pedepse. Vom cita din acestea numai pe unul mai cunoscut, când în anul 1899 vre-o 8 elevi români ai clasei a VIII-a a liceului unguresc din Sibiu, între ei tineri ca Octavian Goga, Ioan Lupăș etc. au părăsit școala în cursul anului școlar pentru că, ne mai putând suferi insultele profesorului de istorie adresate poporului nostru și trecutului său, au îndrăznit să protesteze.

Să mai vorbim apoi de insultele ce ni-s-au adus în afară de școală? Să mai amintim cinismul aceluia procuror din Târgul-Murășului care cu prilejul unui proces de presă a insultat memoria lui Avram Iancu făcându-l »șeful unei bande de tâlhari«? Și să mai amintim că tinerii Novacovici Scurtu și Șteer cari în semn de protestare au depus o cunună pe mormântul lui Iancu au fost osândiți la temniță și scoși din toate universitățile din țară?

Ce să zicem de oprirea și confiscarea acelei colecte făcute pentru ridicarea unei statuii lui Avram Iancu? Și-apoi — poate cazul cel mai revoltător, — cine nu tremură și azi de indignare, amintindu-și mi-

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Din literatura italiană.

Gabriele D'Annunzio.

Cincinnati.

Nu era înalt de stat; slăbănog, se înclina ca o trestie, cu un cap ca de leu plecat puțin spre stânga, acoperit cu o pădure sălbatică de păr castaniu care-i cădea pe umeri în unde crește ce fluturau în vânt ca o coamă.

Barba »alba nazarena« îi era neîngrijită și plină de gunoaie; ochii îi ținea mereu în pământ: se uita la vârful picioarelor sale desculțe, iar când îl proptea în fața cuiva, spălmântau: fixi, câte odată păreau ochii unui tâmpit; câte odată aveau o tremurare ca a unui om prins de friguri; câte odată te făceau să te gândești la apa verde strălucitoare a vreunui șanț, așa erau de fără viață și fără nici o rază; alte ori păreau străfulgerarea unui pumnal de Toledo.

Pe spate avea o haină veche, înroșită de vremuri, și o purta ca o mantă spaniolă, cu un aier de nepăsare care totuși avea un nu și un ce de eleganță și de cavalerm. Îi ziceau Cincinnati; se zicea că-i lipsește o doagă și se mai vorbea de o dragoste ruptă, de o lovitură de cuțit, de o fugă.

Când l-am cunoscut, în șapte zeci și șapte, eu eram de treisprezece ani. Cincinnati îmi plăcea. În zilele calde de vară, când piața pustie era plină de soare și pe pietrele încinse nu se vedeau decât doi-trei câni fără stăpân și nu se

auzea decât »gomotul urcios, ascuțit, al roatei tociarului Bastiano, eu, după persiana închisă stam ceasuri întregi uitându-mă la el. Cincinnati se plimba încet în soare, cu un aier de boier plictisit; câte odată se apropia binisor de câni, pe furis, lua o piatră, o arunca încet spre ei, și repede se întorcea încolo, făcându-se că nu știe nimic. Atunci câinii se apropiau de el dând din coadă; Cincinnati râdea cu un râs copilăresc, mulțumit, fericit. Rîdeam și eu.

Într-o zi, mi-am luat inima în dinți; când a trecut pe sub fereastră, scosei capul și strigai: — Cincinnati!

El se întoarse repede, mă văzu și surse; atunci rupsei o garoafă dintr-o glastră și i-o arunca.

Din ziua aceea ne-am făcut prieteni.

Îmi zicea creșu.

Într-o Sâmbătă seara stam singur pe pod și mă uitam la bărcile cari se întorceau dela pescuit. Era în luna lui Iulie, pe un minunat apus de soare, cu cerul plin de nouri roșii și aurii; râul, în partea lui dinspre mare avea fulgerături și tremurături nenumărate; dinspre dealuri, apele lui erau verzi, cu a borii presărați pe unde: garduri de trestii, grămezi de tufisuri, pânze nalte de plopi, ale căror vârfuri păreau că dorm în aierul înfocat. Bărcile, veneau încep spre gurile râului, cu pânzele umflăte roșii, portocalii, vârgate; două erau ancorate și descărcau peștele; pînă la mine, ajungea adus de vânt, glasul marinarilor și mirosul proaspăt de pește.

Întorcând capul, văzui lângă mine pe Cincinnati, plin de sudoare, cu mâna dreaptă la spate ca și

cum ar vrea să ascunză ceva, și având pe buzele lui groase și roșii sursul acela de copil.

— Oh, Cincinnati!... făcui eu întinzându-l cu bucurie mâna mea mică și albă.

Cincinnati făcu un pas înainte și-mi dete un buchet de maci roșii ca focul și de spice galbene ca aurul.

— Mulțumesc! Mulțumesc! Cât sunt de frumoși! — exclamai eu luându-i.

Cincinnati își șterse cu mâna sudoarea ce-i curgea pe frunte în jos; pe urmă se uită la degetele sale ude, se uită apoi la mine, și răs.

— Macii sunt roșii și stau în mijlocul grâului galben, colo pe câmp; și eu i-am văzut, și i-am cules, și ți-am adus ție, și tu ai zis: frumoși.. Și Cincinnati i-a cules pe câmp.. și era soare.. ca de foc..

Vorbea așa, cu frică și oprindu-se din când în când. Făcea o sforțare ca să urmărească firul unei idei; în minte îi veneau o sută de închipuiri confuze, el prindea două trei, cele mai grele, cele mai colorate, iar celelalte se pierdeau. Toate acestea i se vedeau în ochi. Eu mă uitam cu curiozitate la el; mi-se părea frumos. Cincinnati băgă de seamă și întoarse capul încolo, spre bărci.

— Vela!... Zise gânditor — sunt două: una d'asupra și una de desubt, în apă..

Nu pricepea că vela de desubt era reflexul din apă. Am cercat să-i explic cât am putut mai bine ceiace vedea; el mă asculta ca vrăjbit, dar probabil că nu a înțeles nimic. Îmi aduc aminte că l-am impresionat vorba »străveziu«.

— Străveziu!... — murmură într'un chip ciudat, și surse; pe urmă se uită iar la vele.

șelescul atentat săvârșit asupra pietrii libertății și crucei lui Iancu din Blaj. Tineretul liceului din Brașov este fiecare primăvară persecutat de poliția Brașovului pentru o cunună cu tricolor depusă în semn de pioasă amintire pe mormântul cântărețului lui »Deșteaptă-te Române«. Și câte alte cazuri și fapte mai puțin cunoscute nu am putea cita în aceeași ordine de idei!

Iată tot atâtea semne de pietate și respect pentru trecutul nostru din partea poporului unguresc. Iată cum înțelege poporul unguresc să ne cruțe cele mai sfinte și mai scumpe sentimente pentru trecutul nostru.

Oare P. S. Sa episcopul Aradului nu are cunoștință de aceste fapte și de sentimentele din cari ele s'au inspirat?

Și crede P. S. Sa în mod sincer că serbarea din Arad nu va fi o manifestație a sentimentelor politice de azi ale poporului unguresc, ci o închinare adusă trecutului?

Nu cercetăm aici dacă Ludovic Kossuth-tatăl a fost într'adevăr un prieten sincer al românilor, deși o cercetare amănunțită și obiectivă a istoriei credem că nu ar putea dovedi această frază amăgitoare a actualilor unguri și deși singur faptul că șefii români din 1848 au refuzat a continua tratativele cu Kossuth sunt o prețioasă indicație asupra acestui punct. Nu, nu voim să urmărim pilda potrivnicilor noștri și ne ferim de a aduce cea mai mică jignire amintirii marelui patriot ungar.

Dar ne întrebăm: oare manifestația de Duminecă nu va avea nimic de a face cu politica de azi? Dar cine este naivul care ar putea afirma aceasta?

Credeți oare că Kossuth cel sărbătorit azi e identic cu Kossuth cel mort acum sunt 15 ani? O da, trăsurile feții și atitudinea îl arată tot pe el, apostolul înflăcărat de acum sunt 60 de ani. Dar mulțimea din jurul lui vede în el pe alt Kossuth, nu pe Kossuth al Ungariei neatârnată numai, ci, mai ales mulțimea Aradului, pe apostolul,

simbolul Ungariei ungurești pe făuritorul Ungariei maghiarizate.

Și dacă Kossuth cel mort a avut vre-odată chiar sentimente filo-românești, precum ne îndoim, Kossuth acesta, reînviat în bronz, de sigur e plin de ură neîmpăcată împotriva a tot ce nu-i unguresc în țara asta. Priviți-l numai, cum cu ochiul lui scânteietor el trimite săgeți de ură, din gura lui par'că ies cuvinte de flacără și brațul lui întins pare a comanda mulțimea la luptă — împotriva cui?

Firește împotriva noastră, aici mai ales, pe acest pământ unde el e un cuceritor, pe un loc unde s'ar conveni să fie mai curând statuia lui Avram Iancu, lângă palatul comitatului în a cărui sală lipsește portretul unui singur prefect, al românului Gheorghe Popa, pentru vina că a fost român care și-a iubit neamul.

Nu-i Kossuth al dreptății și păcii acesta, ci e un Kossuth nou, al șovinismului, al intoleranței, al agresiunii împotriva tot ce nu-i unguresc, acel Kossuth care și-a împrumutat numele celui mai șovinist partid unguresc de azi, un Kossuth al kossuthismului care a dat țării pe Apponyi, distrugătorul școalelor noastre maghiarizatorului bisericii românești.

Iar biserica românească, ce face? Trimete pe cel mai de frunte reprezentant al său de aici în strălucite în odăjdii bisericești, înconjurat de suită preoțească spre a-l preamări, împreună cu distrugătorii bisericii românești, pe reprezentantul, izvorul acelui duh de dușmănie împotriva noastră.

Și oare nu zilele trecute auzisem crâncene cuvinte de luptă, chemări la război și gesturi de energie? Nu erau tot aceleași odăjdii, aceeași cruce de aur, același cap arhieresc care hotăra lupta? O, dar cine-i naivul să mai creadă în sinceritatea hotărârilor de atunci?

Politica de exterminare contra polonilor condamnată. Din Berlin ni se anunță: Celebrul romancier polon Sinkiewicz a întrebat pe marii scriitori ai veacului modern, ce părere au despre lupta de exterminare ce o duce regimul prusiac contra polonilor. El publică acum răspunsurile pe cari le a primit, într'un mare volum. Intre cei cari au înfierat această politică germană se află d-na Adam, dd. Brandes, Brieux, Claretie, Ernest Daudet, Flammarion, de Gubernatis, Mantegazza, Tolstoi.

Alianța Austro-Germană și pacea Europeană. Oficioasa germană »Nord-deutsche Allgemeine Zeitung«, comentând prezența împăratului Wilhelm la manevrele armatei austro-ungare, dela Gross-Meseric, se exprimă precum urmează:

»Primirea călduroasă făcută suveranului nostru de către venerabilul său prieten și credincios aliat, M. S. I. R. Francisc-Iosif, precum și demonstrațiunile de simpatie ale populațiunii, au produs în toată Germania o adâncă impresie.

Amiciția dintre cei doi împărați și înfrățirea celor două armate au avut numai efectul să arate că pacea în Europa nu va fi turburată, atâta vreme cât forța armată a Austro-Ungariei și Germaniei va fi menținută la înălțimea ei de astăzi.

»Armata austro-ungară e o armă cu tășul ascuțit, tot așa e și cea germană. Dar nici un alt popor, nici o altă națiune nu trebuie să se teamă, pentru că forța noastră de apărare națională ca și cea a Austro-Ungariei nu e destinată unor aventuri războinice, ci spre a servi la ocrotirea unor juste interese și ale drepturilor noastre.

Filosofie politică.

Propunerea deputatului Schuller.

Deputatul sas Dr. Rudolf Schuller publică în coloanele ziarului »Pester Lloyd« un lung articol care își propune a afla un *modus vivendi* în chestiunea naționalităților din Ungaria.

D. Schuller precizează mai întâi fundamentală deosebire între constituția austriacă și ungară în cece privește drepturile politice ale popoarelor. Austria recunoaște în mod complet și nelimitat egala îndreptățire a tuturor popoarelor sale. Ungaria por-

O foaie de mac căzu în râu. Cincinnato se uită după ea lung.

— Se duce departe! departe! departe! — Zise cu tristețe și cu un glas ce nu se poate descrie, ca și cum foaia acela i-ar fi fost scumpă.

— Din ce loc ești? — I-am întrebat după o clipă de tăcere.

Se întoarse de partea cealaltă, unde cerul se făcuse de un albastru-verde, foarte limpede. Munții violeți se desemnau pe orizont tocmai ca un »ciclop culcat«, mai departe, peste râu, se vedea podul de fier, tăind cerul cu pătratele lui mici; în fund de tot, sub pod, verdele arborilor se întunecase. Din caz-rmi venea un zgomot de glasuri, de răsete, de trompete.

— Aveam casa albă, aveam; și lângă ea grădina mea și erau persici în grădină; și venea Tresa la prășit, venea... Frumoasă!... ochii... Frumoasă Tresa! Dar el...

Se opri de-odată; desigur, un gând negru îl trecuse prin minte; ochii i-se întunecase.

Pe urmă se însenină, mi-se închină, și se depărtă cântând:

Amor amor acchiuccheme 'ssa rame...

După aceea i-am văzut deseori: când trecea pe stradă, îl chemam și-i dădeam pâine. Odată i-am dat câțiva bani, ce-mi dăduse mama: Cincinnato se făcu serios, îi respinse cu un gest mândru și-mi întoarse spatele.

Seara l-am întâlnit afară din *Porta Nauov*; mă apropiai de el și-i zisei:

— Cincinnato, iartă-mă.

El o rupse la fugă ca un urs fugărit, plerzându-se între arbori.

Dar a doua zi dimineața, m'a așteptat la poară când am eșit, și surâzînd, mi-a dat un buchet de margarete. Ochii îi erau umezi, și buzele îi tremurau, bietul Cincinnato!

Altădată, la sfârșitul lui August, stăteam jos, amândoi, în fundul stradei, iar soarele murise după munți. Pe nemărginita câmpie adormită, se auzeau din când în când glasuri depărtate, șgomote nedeslușite; spre umbra deasă a pinilor; luna ca de aramă, se ridica încet pe cer, între norii fantastici.

Cincinnato se uita la lună, murmurând ca un copil:

— Se vede, nu se vede; se vede, nu se vede.

Rămase o clipă pe gânduri.

— Luna!... are ochi și nas și gură, ca un om; și se uită la noi; și cine știe la ce se gândește, cine știe?...

Incepu să cânte un cântec din Castellammare, cu niște cadențe lungi, melancolice, unul din acele cântece cari se aud pe colinele noastre din Abuzzi, în seriile înflăcărute de toamnă, după culesul viilor. În depărtare se vedeau două felinare ale trenului ce se apropia în grabă, ca doi ochi

de balaur. Trenul trecu șgomotos și fumegând, se auzi fluieratul lui ascuțit pe podul de fier; apoi, liniștea se lăsă iar peste câmpia întunecoasă.

Cincinnato se ridicase în picioare.

— Fuge, fuge, fuge — exclamă el — departe, negru, lung, ca un balaur, și are în el focul ce i-l'a pus diavolul, i-l'a pus...

Mi-se pare că-l văd încă, așa cum era în clipa aceia.

Arătarea bruscă a trenului, în tăcerea aceia, îl impresionase. Rămase gânditor tot timpul în urmă.

Intr'o după amiază frumoasă de Septembrie, ne duserăm la mare. Apa nesfârșită, de un albastru închis se desemna minunat sub cerul ca de opal; bărcile pescarilor mergeau perechi-perechi și păreau niște păsări ciudate, cu aripi galbene și roșii. Îndărătul nostru, dunele după țarm erau galbene-roșcate; iar în fund, pata alburie a pietrișului.

— Marea mare, albastră; zice Cincinnato în șoapte, ca și cum ar fi vorbit cu el însuși, și cu un accent în care se vedea admirarea și frica. — Mare, mare, mare, și sunt pești cari mănâncă oameni; și este *Orco*, în casa de fier, și strigă mereu, și nimeni nu-l aude și nu poate să iasă; și noaptea trece *barca neagră* și cine o vede moare...

Boalele secrete!

scurgera, arderea, atât la bărbați cât și la femei, după cum o dovedesc scrisorile de recunoștință se vindecă foarte repede prin medicamentul „Gonotol“. Acest medicament se bea. Prețul unei sticle 6 cor. comanda de 3 sticle cu 12 cor. se expediază franco. Se capătă pe lângă cea mai mare discrețiune dela **Farmacia Salvator** în Buză ar. 1 (Slavonia).

nește din punctul de vedere că toate popoarele sale constituiesc o singură și unică națiune politică și nu recunoaște existența altor națiuni sau naționalități ca obștii, căroră li-s'ar cuveni oarecare drepturi politice. Constituția ungară însă lasă fiecărei individualități dreptul de a se folosi și cultiva în limba sa maternă încât interesele națiunii nu sunt atinse. D. Schuller constată contradicția ce există între fixarea în acest fel a dreptului public ungar și între realitate. Naționalitățile există de fapt în Ungaria, deși constituția nu recunoaște existența lor. Aceasta cuntrație între lege și viața reală îl pune pe d. Schuller în pozițiune a găsi *modus vivendi* căutat. Nu este lămurit d. Schuller în concluziunile sale.

Dacă l-am înțeles bine d-sa ar dori ca fiecare parte, adică națiunea și naționalitățile, să cedeze ceva și anume atât cât să impacă cu interesele generale ale statului. Naționalitățile să nu pretindă ca obștii drepturi politice, ci să se mulțumească cu drepturile date lor în mod individual, firește în mod cu mult mai larg decât astăzi. [Națiunea să renunțe la măsurile vexatorii în contra naționalităților, cari provoacă necontenit o dispoziție de luptă, și să le lase liberă dezvoltarea lor culturală.]

Nu ne putem înfrunța bine, cum deputatul vede soluția aceasta în practică, după ce nu indică decât în țesă generală a est drum. Intențiunea sa pare a fi ca deocamdată ideea să fie pusă în discuțiune; apropierea în vederi ar urma prin aceste discuțiuni oare-cum dela sine.

Noi am propagat în toate vremurile pacea și am stăruit totdeauna nu numai pentru un *modus vivendi* ci pentru o înțelegere frățescă cu maghiarii, după ce avem convingerea că lupta între maghiari și români este o curată absurditate, care jignește în mod vădit interesele vitale ale ambelor popoare. Am fost și suntem totdeauna dispuși a discuta propuneri menite a promova buna înțelegere.

Cu cea mai mare a noastră bunăvoință însă de astădată ne găsim în perplexitate cum avem să prindem ideea dlui Schuller, patronată de »Pester Lloyd«. Ea ne face impresia unei filosofii, care calculează cu factori nereali, închipuiți, și totuși vrea să ajungă la fapte concrete, reale. Guvernul ungar să continue a nu recunoaște existența naționalităților, cu toate că ele există în adevăr, dar să fie mai blând în practica ocărui sale și să nu le oprească în dezvoltarea lor culturală. Naționalitățile să se mulțumească cu aceasta mai blândă oblauire și să recunoască și ele în conformitate cu constituția țării că ele politicește nu există, sau — pentru a da în aparență o formă mai acceptabilă — să nu pretindă a fi recunoscute ca obștii politice în stat.

Cererile aceste sunt nerealisabile din ambele părți. Una din două: s'au există, s'au nu există naționalitățile. Dacă ele nu există, guvernul n'are se țină samă de ele în nici o privință; există ele, nu este cu putință ca guvernul să cărmuiască țara fără a le considera și nu numai ca individualități, precum ele nu există, ci ca obștii politice, precum ele într'adevăr sunt în ființă. Aci nu încapă nici un compromis din nici o parte.

Se susține însă că constituția ungară nu recunoaște existența naționalităților ca obștii cu drepturi politice. Dacă este așa e foarte regretabil că constituția țării se pune în conflict cu realitatea. Din aceasta încurcatură însă, creată prin lege, nu poți să ieși prin compromise, ci numai prin punerea legii în concordanță cu realitatea. Corpurile legiuitoare ungare pot să hotărască cât vor pofti, că în Ungaria nu există poporul român, acesta însă nu încetează a viețui și a rămânea în ființă, și nu numai ca români particulari, cari din întâmplare să găsească risipiți prin țară, ci ca o obște compactă cu interese comune naționale, pe cari le afirmă și le susține în totalitatea lor. Cu aceeași îndreptățire corpurile legiuitoare ar putea hotărî într-o bună dimineață că soarele nu mai răsare în fiecare zi. N'are să

mai răsare soarele din pricina acestei hotăriri?

Compromisul, propus de d-nul Schuller, l'am putea ilustra cu următorul exemplu, luat din practică. În drum spre casă o societate pașnică este atacată de o ceată de tâlhari, cari tind nu numai la averea ci și la viața călătorilor.

Primul gând al celor atacați este fără îndoială apărarea contra făcătorilor de rele și se va apăra nu numai fiecare pentru sine ci și unul pentru altul. Dacă tâlharii n'au putut fi învinși și nici călătorii jefuiți și omoriți, ambele părți înclină spre un compromis. Este cu totul exclus ca părțile să disute *modus vivendi* și al omoririi călătorilor. Compromisul este condiționat în mod firesc de renunțarea tâlharilor la jaf și moarte. Vor fi gata călătorii strămtorați la jertfe mari și însemnate, dar nu înainte de a le fi recunoscut și garantat dreptul la viață. Nu ne putem închipui într'o asemenea situațiune un compromis, care ar pricinui în urma urmelor tot moartea călătorilor, fie și în formă mai puțin brutală, fie chiar cu cele mai plăcute narcotice. Fiecare din călători și toți împreună ar preferi unui asemenea compromis absurd să lupte pe moarte și viață. Așa este firea omenească. Și nici legi politice și cu atât mai puțin filosofii politice pot să schimbe această fire.

Din Străinătate.

Situația în Grecia. Moștenitorul de tron al Greciei însoțit de fratele său prințul Antoniu și soția acestuia a sosit Duminecă la Kornberg. Situația în Atena a luat de nou o întorsătură îngrijitoare. Asociația militară din Atena a cerut guvernului să înainteze regelui un proiect în sensul căru prințul moștenitor să fie oprit dela afacerile politice.

Guvernul va și înainta regelui această propunere și dacă regele nu va realiza aceasta dorință, atunci guvernul își va da demisia. După cât se vede în astfel de împrejurări și situația regelui e foarte strămtorată. Pe lângă aceasta teama izbucnirii unui război intențione spirituale în con-

Tăcu; se apropie de mai așa că valurile îi ațingeau picioarele. Cine știe ce se petrecea în mintea lui bolnavă! Vedea crâmpie de lumi îndepărtate și luminoase, vedea învălmășeli de culori, un ce vast, fără sfârșit, misterios; și mintea i-se pierdea în acele fantasmă deșarte: Vorbirea sa trunchiată, dar aproape în totdeauna pitorască, lăsa să se ghicească acest lucru.

La întoarcere, o bună parte din vreme, nu zise nici o vorbă: eu îl priveam, îl priveam, și inima îmi zicea atâtea lucruri ciudate.

— Tu ai acasă pe mama, care te-așteaptă și te sărută, — murmură într'un tîrziu, cu un glas d'abea șoptit și mă luă de mână.

Soarele apunea după munți; riul era plin de reflexuri.

— Și a ta unde este? — îl întrebai eu, iar lacrimile de abea mi-le puteam opri.

Cincinnati văzu două vrăbii în mijlocul străzii; luă o piatră. Le luă la ochi, ca cu o pușcă și dete în ele. Păsările sburară ca niște săgeți.

— Sboară! sboară! — exclamă Cincinnati uitându-se după ele pe cerul ca de sidef, și rîdea tare — Sboară! sboară!...

De mai multe zile observasem că se schimbă, par'că era bolnav de friguri: alerga pe câmp ca un mînz până ce cădea rupt de oboseală; ori sta ceasuri întregi lungit pe pământ,

fără să se miște, cu ochii fără viață, sub soarele arzător de amiaz. Seara, își aruncă pe umeri haina veche și roasă și se plimba pe plajă cu aierul unui grande de Spania, cu pași lungi și rari. Fugea de mine; nu-mi mai aducea nici maci, nici margherite, iar eu eram trist. Aveau dreptate femeile: omul acela mă fermecase. Însă într-o dimineață mă dusei drept la el; Cincinnati nu-și ridică ochii și se făcu roșu ca focul.

— Ce ai? — l-am întrebat.

— Nimic.

— Nu e adevărat.

— Nimic.

— Nu e adevărat.

Băgai de seamă că se uita peste umărul meu, cu ochii plini de flăcări. Eu mă întorsei înspre partea aceea: în pragul unei prăvălii sta o fată din popor frumoasă.

— Tresa!.. murmură Cincinnati îngălbenind.

Înțelesei totul: bietul Cincinnati credea că vede în fața aceea pe sirena din sat l său, care i-a smintit mințile!

După două zile s'au întâlnit în piață. Cincinnati se apropie de dansa, și-și șopti:

— Ești mai frumoasă decât soarele.

Fata îi dete o palmă.

În piață erau băieți, cari începură să răză și să-și bată joc de Cincinnati rămas singur, zăpăcit, alb ca o cârpă. Deteră cu pietre în el: una

îl lovi în față. Atunci se repezi la băieți, mugind ca un taur rănit; prinse pe unul, și-l trânti de pământ ca pe un sac.

L-am văzut trecând pe sub fereastra mea, în cătușe, între doi carabinieri, îndoit în două, pierdut, tremurând sub insultele poporului: sângele îi curgea în valuri din nas pe barbă în jos. L-am urmărit cu ochii plini de lacrimi.

Din fericiie, băiatul s'a ales numai cu spaimă, și astfel Cincinnati după zile ieși din închisoare.

Bietul Cincinnati, nu mai era de cunoscut: se făcuse tăcut, tremurător supărațios. Câte odată îl vedem pe scară, trecând repede, repede pe vreo străduță pustie.

Și într-o frumoasă dimineață de Octomvrie plină de cobalt și de soare, îl găsiră pe linia ferată, lângă pod, sfărîmat de parea o grămadă de carne însângerată. Un picior, retezat drept, fusese dus de roatele locomotivei la o distanță de douăzeci de pași; capul fără bărbie, cu sânge închegat în păr, avea ochii aceia verzui deschiși și mari, că te apuca frica.

Bietul Cincinnati! A vrut să vadă mai de aproape, monstrul care fuge, fuge — cum zicea el — departe, departe, negru, lung ca un balaur și are în el focul ce i-l'a pus diavolul.

P. R.

Dacă a-ți încercat toate!

și tot nu v'au trecut durerile reumatice cerești o sticlă de

SPIRIT DE GHIAȚĂ

care face să înceteze imediat orice durere de cap, de dinți, provenite din răceală, ca d. e. Junghuri în coaste și în spate, se folosește cu rezultat bun. În contra GUTURAIULUI singurului remediu.

Prețul unei sticle 60 literi, o sticlă mare 1 cor. 20 fl., 3 sticle mari

sau 6 sticle mici se trimit porto franco.

Cantități mai mici nu se trimit prin postă.

Se găsește și se poate comanda

Szémann Agoston.

farmacist,

Hatvan, Főtér nr. 12.

Se expediază sticle la toate părțile.

tinuă încordare, căci asociația militară și aderenții acesteia are foarte mulți dușmani în popor.

Nemulțumirile din Serbia. Din Belgrad vine știrea că prințul Gheorghe a hotărât să-și publice memoriile — scrise în franțuzește — la un editor din Paris, care i-a asigurat un onorar de 300.000 franci.

În memorii se ocupă de protectorii săi dr. Milovanovici și ministrul Pasici, cari prin apucături mlșești l-au silit să abdică de tron. În memorii spune că partidul vechilor radicali, a căror conducător e ministrul Pasici, lucrează pe ascuns contra dinastiei Karageorgievici și pentru o unire cu Bulgaria sub domnia lui Ferdinand.

Mișcarea pornită de aderenții lui Gheorghe pentru rehabilitarea lui, e desaprobată de opinia publică și a consternat toate cercurile politice. Partidul radical face toate eforturile pentru ca Gheorghe să nu fie rehabilitat în detrimentul liniștii țării. Ziarul »Odiek« atacă energic inițiativa acestei mișcări, dar nu atinge întru nimic casa domnitoare, cum fac toate celelalte ziare radicaliste.

Ziarul »Dnevni List« încă desaproabă orice mișcare de rehabilitare a lui Gheorghe, a cărei continuări ar pune în funcțiune vechea scupcină, care și a trimis un rege peste graniță, și care azi își trimite principiul în concediu.

Prințul Gheorghe însă a declarat partizanilor săi că va face tot posibilul pentru ca să fie rehabilitat și în caz de nevoie își va exopera cu forța drepturile sale.

Lupta pentru biserica națională.

Valul de revoltă stârnit de ucuzul religios a străbătut tot pământul românesc și tabăra națională se încheagă solidară în fața temerarului ministru. Atât zierele dela noi, cât și cele din țară continuă o aprigă campanie pentru apărarea bisericii strămoșești. În curând se vor alătura la tabăra noastră și sârbii, al căror cap bisericesc a primit deja și el ucuzul urgent. Pe 18 Septembrie s'a convocat în sinod episcopii sârbi și nu ne îndoim, că atitudinea lor va fi tot atât de demnă ca cea a căpeteniilor bisericii românești.

Odiosul ministru a fost chemat pe azi în audiență la Majestatea Sa și sperăm că monarhul nu-i va fi mulțumitor pentru recordul ce a obținut în jarul aplanării crizei.

Primim informațiunile dela vale:

Apponyi chemat la Viena.

Din Viena se anunță: Ministrul de culte și instrucție publică, contele Apponyi a sosit azi la Viena, și se va înfățișa în audiență la Majestatea Sa încă în cursul zilei de azi. Apponyi va raporta monarhului în chestiunea congruei și autonomiei bisericii romano-catolice. Se crede totodată că va refera și în chestiunea conflictului cu bisericile românești.

Ucuzul Apponyi și biserica sârbească.

Contele Apponyi și-a expedit ucuzul religios și capul bisericii ortodoxe sârbești, patriarhului Lucian Bogdanovici, somându-l să insiste pentru efectul ucuzului în clasele superioare ale școalelor profesionale sârbești. Patriarhul a convocat în chestia falosului ucuz sinodul episcopesc pe ziua de 18 Septembrie.

Din izvor competent se anunță, că ucuzul temerar a stârnit o indignare generală în sânul bisericii sârbești și că episcopii sârbi vor opune cea mai strânsă rezistență nesăbuitului ministru.

Interview cu un fruntaș român.

Correspondentul ziarului »Universul« a avut Duminecă, la Budapesta, prilejul de a vorbi cu »un fruntaș român«, care i-a făcut importante declarații în chestiunea conflictului religios dintr-un guvern și bisericile noastre.

Episcopii — a zis interlocutorul correspondentului — sunt hotărâți ca mai degrabă să demisioneze în corpore decât să dea urmare dispozițiunii ministeriale, — aceasta n'o va face în nici un caz și cu nici un preț. În rândurile clerului inferior a început să se accentueze un curent de opoziție contra măsurii guvernamentale. Se face o propagandă activă pentru ca toți preoții să fie uniți și solidari în această luptă, adoptând o atitudine comună atunci când li-s'ar cere lor ca să aducă la îndeplinire dispoziția luată de subsecretarul de stat Toth, în numele ministrului cultelor.

Clerul inferior nu se va supune, chiar în ipoteza că ar primi instrucțiuni în acest sens dela șefii lor din ierarhia bisericăscă. El e atât de însuflețit în acțiunea sa de împotrivire, că e gata la orice jertfă, mergând chiar până a închide bisericile și școlile, a renunța la posturile lor și la congrua ce o au dela stat și a trăi în mizerie neagră printre poporeni lor. Preoții declară că e o chestiune de conștiință religioasă de a nu se supune unei ordonanțe care nesocotește legile fundamentale ale bisericii.

Interlocutorul correspondentului dela »Universul« ca încheiere a adăugat, că și guvernării au cunoștință de această mișcare și că vor începe tratative cu autoritățile bisericăscii române, spre a se găsi un teren de împăcare.

Impăratul contra lui Apponyi.

Din Viena sosesc știri de mare interes cu privire la situația contelui Apponyi.

Din izvor vrednic de toată încrederea, se spune că glasul de protestare ridicat de clerul românesc greco-ortodox și greco-catolic a găsit ecou la Viena, iar cercurile competente sunt foarte neplăcut impresionate de faptul că ministrul cultelor a complicat criza guvernamentală și cu una culturală.

În consecință, Apponyi a fost avizat în mod confidențial, ca să facă tot posibilul ca să împace această fracțiune importantă a populațiunii regatului (Români).

Cum însă Apponyi s'a pronunțat în chip atât de categoric că, sub nici un cuvânt nu va revoca ordonanța (în interviewul acordat correspondentului ziarului »Neue Freie Presse« — N. R.), ministrul cultelor se găsește în alternativa: ori să se desavuizeze singur, ori să demisioneze.

Criza politică.

Consiliul de ministri comun.

După cum am anunțat, ministrul președinte Wekerle a luat ieri parte la consiliul de ministri comun, presidat de ministrul de externe, contele Aehrenthal. Au mai luat parte membrii cabinetului comun, șeful cabinetului austriac și ministrul de finanțe austriac, apoi comandantul marinei, amiralul de Montecuccoli. Desbaterile consiliului au durat două ore și jumătate, fără a se putea stabili însă, un acord asupra proiectului bugetar pe 1910. Cheltuielile bugetare prezintă un spor de 500 milioane, o sumă, pentru care nu s'a angajat nici Wekerle și nici ministrul de finanțe austriac, Bilinski.

Perspectiva crizei astfel s'a întunecat din nou. În Ungaria după toate probabilitățile nu se va

putea închiega o majoritate guvernamentală, care să voteze enormele pretențiuni ale guvernului comun, fără însemnate concesii naționale pe seama ungarilor. Curentele antagoniste din sânul coaliției vor zădărnici toate combinațiile asupra aplanării crizei.

În starea aproape chaotică ce stăpânește în Ungaria, nu se arată un singur punct fix, pe care să se întemeieze coroana în deslegarea crizei. Între asemenea împrejurări guvernul comun va fi nevoit să satisfacă exigențele monarhiei fără ascultarea delegațiilor, lichidând cheltuielile bugetului comun fără autorizația reprezentanților celor două state.

Audiența dlui Wekerle.

Correspondentul nostru ne telegrafiază: Ministrul președinte ungar, s'a înființat azi la orele 9 în audiență la Majestatea Sa. Wekerle nu e în situație a putea prezenta monarhului un proiect precizat, ci va raporta numai asupra situației insuștenabile în care a ajuns cabinetul său în urma divergențelor din sânul coaliției. Wekerle se va înapoia încă azi la Budapesta, unde mâine, Joi, va avea loc un consiliu de ministri, în care va raporta colegilor săi despre rezultatul audienței.

Consiliul de ministri comun se va întruni din nou Sâmbătă.

Aderenții băncii autonome.

Președintele camerei, d. Justh, a întrunit ieri vreo 30 de partizani ai săi, în sala presidencială a parlamentului. D-sa a declarat, că partizanii băncii nu vor slăbi în atitudinea lor resolută și că vor lupta cu toată energia împotriva oricărei trăgănări a chestiunii băncii. Banca autonomă trebuie înființată necondiționat în anul 1911. D-lui Justh i-sau făcut călduroase ovajii. Partizanii băncii vor continua să organizeze adunări în toată țara, întinzând astfel curentul ostil ce s'a înfiripat contra guvernului Wekerle.

Ex-lex.

Din Viena se anunță: Dată fiind gravitatea situației politice din Ungaria, e foarte probabil că anul acesta delegațiunile nu se vor convoca și astfel cu întâi Ianuarie 1910 în gospodăria afacerilor comune va intra starea de ex-lex.

E singura cale de ieșire pentru guvernul comun din impasul în care a ajuns în urma crizei din Ungaria.

Coroana și chestiile militare.

Ziarul »Die Zeit« află azi dintr'o sursă perfect informată că știrea după care în Ungaria ar fi să se formeze acuma un guvern care n'ar avea altă menire decât să realizeze reforma electorală nu este adevărată. Situația internațională s'a schimbat în ultimul an astfel încât reformele militare nu mai pot fi amânate.

Cercurile hotărâtoare au luat încă acum câteva luni decizia ca noua lege militară să fie prezentată încă în toamna aceasta celor două parlamente din Viena și Budapesta. Cele două guverne au terminat cu succes tratativele asupra noii legi. Toate detaliile sunt rezolvite și n'au mai rămas decât unele diferențe de drept de stat, cari însă se vor putea rezolvi și ele. Dar în ultimul timp ministrul Wekerle a refuzat toate tratativele importante sub pretextul crizei și astfel a împiedicat dezvoltarea instituțiilor comune.

Această situație este intolerabilă. Armata nu se mai poate lipsi de reforma și ridicarea contingentului de recruți, cum e prevăzută în noua lege militară, trebuie realizată în fine, pentru că altfel forța militară a imperiului ar suferi foarte mult.

Oricine ar veni la putere în Ungaria și oricât de restrâns program ar avea, va avea numai decât de vorbit cu factorul hotărâtor din monarhie, care va ridica cererea ca noua lege militară să fie admisă în programa guvernului austriac și ungar. Delegațiile trebuie să aducă lumină în acea-

stă chestie; dar rezolvarea definitivă o vor face parlamentele celor două state în anul 1910.

Se știe că »Die Zeit« este în totdeauna bine informat în chestii militare și considerat chiar ca un fel de semioficios al ministerului de război. Ca atare aceste știri trebuie crezute!

Coroana nu va ceda în chestiile militare; pe când independenții fac agitație pentru separarea armatelor, coroana le mai pretinde urcarea contingentului. E foarte posibil ca chestia aceasta să formeze un măr de discordie, care să împiedice rezolvirea crizei în sensul dorit de coaliție.

Un tablou din Bucovina.

De mult deja suferă populațiunea română, germană și polonă sub influența coruptă a evreilor. Sărmanul rutean, din cauza înapoiatei sale stări intelectuale, e extradat întru toate creditorilor șarlatani. Pentru mii și mii de țărani afacerile cu evrei, însemnează moarte materială. Deci nu e mirare, că în partea ruteană a Bucovinei (în districtul Vijnița cam 80%) moșiile se află în mâinile jidanilor. Cum? E destul să înregistrăm vre-o câteva cazuri descoperite în zilele trecute.

Românul Crăciun din comuna Dichtenitz își pierde pe tatăl său în etate de 19 ani. Momentan după moartea bătrânului se prezintă la moștenitor jidanul Suchman Feivel și pretinde împrumutul de 200 cor. dat (?) celui răposat. În fine îl sili să subscrie un cambiu despre suma aceea. Acel demn de compătimire a plătit 20% camătă! Jidanul însă îl și împrumutază adaugându-i încă și 45 cor. cheltuieli de proces și scoțându-l din tot al său pe stradă.

Redacția ziarului »Bukowinaer Volksblatt« a predat procurorului zece cambii false. Autorul acestora e evreul Menagesch din Dichtenitz. E interesant, că nici unul dintre țărani subscriși pe acele 10 cambii, nu știu scrie. Suma totală e 1560 cor. Până când însă decurgea cercetarea a trecut în Germania.

Jupânul Silzer Abraham, fost comerciant în Cernăuț, acum »bancher« a belit, după un împrumut de 250 cor. pe un neorocit rutean de 420 coroane numai camătă.

Analfabetul Dobrowolski, după cum s'a constatat, a plătit jidanului Teitelbaum, care de 10 ani îl tot urmărea, 15 cambii falsificate în suma de 4580 cor.

Îtigul Beer a înșelat pe economul Czappek, devenind el posesorul averii acestuia, legându-se că îl va ținea și se va îngriji de el. Sărmanul moșneag — acum în etate de 69 de ani — aproape înghețat cerșește din casă în casă, căci jidanul l'a aruncat afară transcriind averea pe muiere!

Tare se înșală cine crede că astfel de cazuri sunt rari. În Bucovina ele nu mai stărnesc de loc senzații, căci se numără între întâmplările zilnice.

Geny.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 15 Septembrie n. 1909.

— **Procesul de înaltă trădare din Agram.** Ieri procurorul Accurti și-a isprăvit rechizitorul rostit în procesul de înaltă trădare dela Agram. Procurorul a propus ca acuzații A. Pribicievici, N. Pribicievici, V. J. Ozescamin, Becici P. și S. Ziokovici să fie declarați culpabili pentru crima de înaltă trădare, în urma faptului că au legături cu societatea revoluționară sud-slavă, al cărei scop e unirea națională politică, culturală a tuturor slavilor într'un mare stat slav. Procurorul a cerut condamnarea la moarte prin ștreang a numiților acuzați, în conformitate cu codul penal art. 59 și 13, ca autori, direcți ai propagandei de înaltă trădare. Procurorul a cerut ca ceilalți acuzați să fie pedepsiți cu temniță grea de 10—20 ani.

Din partea apărării a vorbit cel dintâi Dr. Hlinkovici, care a spus că din punct de vedere al dreptului constituțional, adeverat că fapta inculpaților e trădare de patrie, dar din punct de vedere național ei sunt martiri, căci naționalitățile slave au fost silite să tindă la o consolidare mai intensivă în interesul existenței lor naționale.

Pledoariile urmează.

— **Declarațiile d-lui Dr. Teodor Mihail,** publicate din numărul nostru de ieri, sunt reproduse din »Gazeta Transilvaniei«, după cum printr'o greșală de pagină s'a omis a se indica în acel număr.

— **Retragerea d-lui Goga dela »Asociațiune«.** D. Octavian Goga, secretarul »Asociațiunii« și-a dat dimisia din acest post.

— **Universitățile în Europa.** După cum cetim în revista »Science«, în Europa se află 125 de universități, cari anul trecut au avut 228.732 ascultători. Luând numărul studenților în considerare, locul prim îl ocupă universitatea din Berlin cu 13.884 ascultători, căreia îi urmează cea din Paris cu 12.985, și în locul al treilea stă Pesta cu 6551 și cea din Viena cu 6205 la număr. Numărul atât al universităților cât și al ascultătorilor se prezintă în țările Europei astfel: Germania are 21 de universități cu aproape 49.000 studenți, Franța 16 cu 32.000, Austro Ungaria 11 cu 30.000, Anglia 15 cu 25.000, Spania 9 cu 12.000, Helveția 7 cu 6500, România 2 cu 5000, Belgia 4 cu 5000, Suedia 3 cu 5000 și Hollanda 5 universități cu 4000 studenți.

— **Un nou aeroplan român.** Inginerul de mine Emil Mărdărescu, profesor de motoare și electricitate, la școala de sondage din Câmpina, a reușit să construiască un aeroplan bazat pe noi principii, și nu așteaptă decât motorul comandat ca să-l poată pune în mișcare.

Aeroplanul acesta cuprinde 2 biplane sistem tandem, cu suprafețele de atac mici. Cârma de direcție servește și de cârmă de înălțime, și are și un dispozitiv special care înlesnește mult manevra.

Propulsiunea e căpătată prin ajutorul a 4 helice — sistem Chanvière — cari funcționează două câte două.

Motorul care va pune helicele în mișcare e un motor tip »Antoinette« cu anumite modificări. El va avea 55 cai putere, dar nu va cântări decât cel mult 74 kgr.

Prin combinarea celor două biplane și a unor dispozitive speciale, se dă aparatului o stabilitate absolută, de care sunt lipsite actualele aeroplan, dovadă frecvența accidentelor. Aeroplanul va putea să ridice două persoane.

— **Aniversara luării Griviței s'a serbat** Duminecă în România cu deosebită pompă. În toate orașele s'au oficiat servicii divine, la cari au luat parte toate autoritățile civile și militare.

Din Sofia se anunță, că o delegațiune de 40 membri ai societății veteranilor români »Trecerea Dunărei« însoțită de zece dame, a sosit Sâmbătă la Plevna. Duminecă dimineața cu un tren special, care li-s'a pus la dispozițiune s'au dus la Grivița, unde au depus o coroană. S'a oficiat un serviciu religios și s'au ținut discursuri. Pretutindeni s'a făcut vizitatorilor o călduroasă primire.

— **Atentat contra dlui Milovanovici.** Din Belgrad se anunță că Doctorul Milovanovici ministrul de interne, era să fie astăzi victima unui atentat.

Un fost membru al teatrului național, anume Stoicovici, a pândit pe ministru când ieșea din palat și l'a atacat, pentru motivul că nu l'a reintegrat în teatru.

Milovanovici a luat fuga pe mai multe străzi, fiind urmărit de atentator și s'a refugiat într'o casă, unde a căzut în nesimțire, fiind cuprins de un atac de apoplexie. Cu greu, medicii l-au putut readuce la viață.

— **Gabriele d'Annunzio în aeroplan.** Autorul foiletonului pe care din întâmplare îl publicăm tocmai astăzi, celebrul scriitor italian Gabriele d'Annunzio a luat parte activă la concursul

da aviatori din Brescia. El a înduplecat pe aviatorul american Curtiss ca să l ia în biplanul său și amândoi făcură un drum de 30 de km. în aer, ceea ce mărit succesul lui Curtiss, căci s'a dovedit că biplanul său poate duce două persoane.

— **Poveste de vânătoare.** Cu toamna care a venit, se deschide și vremea vânătorilor de iepuri. În Franța sunt legi stricte, cari supraveghează aceste vânători. Există agenți cari controlează numărul iepurilor ucși și percepe o anumită taxă pentru fiecare cap.

Zilele trecute, câțiva prieteni se reîntorceau dela vânătoare și trebuiau se fie controlați de agenți. Unul din ei, trecu mîndru, ca să-l vadă cucoanele și fără să-și desfacă geanta de vânătoare, strigă agentului:

— Doi iepuri!... și trecu înainte.

Un prieten, năzdravăn, se apropie de agent și-i șopti:

— De ce nu'lai controlat pe domnul care a trecut? N'a vînat doi iepuri, ci trei!

Agentul chemă atunci pe vînat și-l rugă să-i arate ce are în geantă.

Prins cu mița'n sac, cu mina tremurătoare, el deschise geanta și-n hazul tuturor, agentul constată că bietul om nu vînase nimic!...

— **Regini în contra modei de Paris.** Ziărilor englez »Globe« i se anunță din Roma, că regina Elena a Italiei și reg. vîd. Margherita vor încerca o luptă în contra extravagantei mode parisienne. Reginele sperază a putea crea o modă italiano-națională, cu un caracter propriu și de o frumusețe deosebită. Prințesa Laetitia și ducesele de Aosta și de Genua s'au alăturat deja. Voesc anume să aleagă o comisie de artiști, cari să proiecteze toalete și pălării de dame. Reginele, prințesele împreună cu toate damele de curte vor respecta moda cea nouă și prin aceasta învingerea li va fi sigură.

— **Necroloage.** Cu inima frîntă de durere anunțăm adormirea în Domnul a preaiubitului soț tată, bunic *Lazar Iernea*, paroh gr. cat de Ciomacoz, asesor consistorial și protopop onorar întâmplată în 11 Septembrie a. c. la 11 ore a. m. după terminarea celebrării sf. liturgii. Sfânta liturgie în odihna sufletului adormitului se va celebra, în biserica gr. cat. din Ciomacoz în 13 Septembrie, în care zi apoi la 1 oră p. m. se vor înmormânta osemintele scumpului defunct. Ciomacoz, la 11 Septembrie 1909. În veci amintirea lui: Antonia Iernea n. Ciceronescu ca soție, Marietta Iernea ca fiică cu soțul ei Dr. Iuliu G. Anca medic și fiii lor: Corneliu și Leontin, Sămii Ciceronescu afin.

— **Subsemnații fii, fiică, ginere și nepoți cu durere vestesc încetarea din viață a scumpului lor tată, socru și moș Savu Penția** întâmplată în 12 Septembrie 1909 st. n. (31 Aug. 1909 st. v.) în etate de 80 ani după scurte și grele suferințe.

Rămășițele pământești ale defunctului se vor așeza spre eterna odihnă, în 14 Sept. 1909 n. (2 Sept. v.) după amezii la 2 ore în cimiteriul gr.-or. din Petrovasila (Român-Petre). Petrovasila (Român-Petre) în 13 Septembrie (1 st. v.) 1909. Fie-i țărâna ușoară! Savu, Aurel, Solomia, Petru, Iosif, Livia, Aurora, Cornel, Gheorghe, Ozoran, Vioara, Aurelia și Minerva nepoți și nepoate. Petru, Savu, Avram, Nicolae, Ilia, Dimitrie și Gheorghe Penția ca fii. Maria Bujigan născ. Penția ca fiică. George Bujigan ca ginere.

— **Regele drumului de fier.** Zilele trecute a murit Harriman, cunoscutul miliardar american, supranumit regele drumului de fier. El era în vîrstă de 61 ani și a murit în urma unei călătorii pe care a făcut-o în Anglia și Austria, ca să-și caute sănătatea.

Fiul unui tată sărac de bani și bogat în copii, tânărul Harriman intră la 13 ani, ca mic funcționar la un jucător de bursă din New-York. Peste zece ani fondă banca Harriman, care la 1883 deveni posesoarea a 15.000 de acțiuni ale societății căilor ferate centrale. Atuncea fu începutul giganticilor operații, cari făcură pe Harriman stăpînul unui vast sistem de căi ferate, întinzîndu-se 50.000 km. între Atlantic, Pacific și Golful Mexic. El reorganiză aceste mari întreprinderi cu o măiestrie și o îndrăzneală care îl făcură să fie numit »grand railroad man«. Reconstrucțiunea diferitelor linii ale Pacificului a costat peste 750.000.000 franci. În domeniile sale, el absorbise și diferite companii de navigațiune. Harriman făcea parte din peste cincizeci de consilii de administrație. El era unul dintre cei mai bogați oameni din Statele-Unite, dar nu s'a bucurat niciodată de averea sa. Ca cei mai mulți dintre miliardarii americani, el își consacrase viața »to make money« (să facă bani) și și-a petrecut-o într'o luptă vecinică în goana după avere, într'o muncă intensă, care a sfîrșit să-l sleiască.

Omulețul acesta tăcut, neelegant, debil, era condamnat la un regim de viață dintre cele mai severe.

El se uita cum mincă și bea oaspeții, fără să aibă parte de mîncare. De altfel, care dintre miliardarii americani are stomacul sănătos, — și cîți n'ar vrea oare să-și schimbe sănătatea cu un cioban moț, sărac, rumen și mereu flămînd.

— **Lucrurile gustoase de regulă sunt mai folositoare organismului decât cele neplăcute. Și aceasta în deosebi la medicină.** »*Emulsiunea Scott*« e gustoasă necondiționat și se mistuie ușor. E compoziția untului de pește, pe care o iau bucuroși și băieții. Se capătă în farmacii.

Ultime informațiuni.

Curia papală va interveni în conflictul religios.

— Prin fir telegrafic. —

Viena, 15 Septembrie.

Ziarul „*Neue Freie Presse*“ află din Roma: Curia papală va interveni la Viena în cauza conflictului religios ce s'a iscat în Ungaria în urma ordonanței ministrului Apponyi, între guvern și între biserica română greco-catolică. Mitropolitul Mihali, însărcinat de conferința episcopescă dela Blaj, s'a plâns Curiei, arătând că episcopii uniți dimpreună cu credincioșii lor, pentru a salva caracterul național al bisericii, vor fi nevoiți să treacă la biserica ortodoxă. Intervenția Curiei din Roma e deci foarte probabilă.

Felurimi.

O nouă lume. Se știe pîn'acum de planeta Marte, c'ar fi locuită dar nu se știa că și Venus e plină cu domni și cucoane.

Iată că un distins astronom, d. Hensel, dela societatea regală de astronomie din Londra, a emis părerea că frumoasa planetă pe care poetul Young a numit-o sora geamănă a pămîntului, ar fi eși mai locuibilă ca Marte.

Intr'adevăr, Venus are faze cari se pot observa și cu ochiul liber. Cine zice »faze« zice munți înalți, iar cine zice munți, zice și munteni. Există deasemeni acolo continente și mări. Atmosfera din Venus e foarte respirabilă. Schiaparelli a dovedit aceasta de mult.

Deci, se trăiește în Venus. Lumea se preumblă în tramvaie, în automobile se duce la teatru, face experiențe cu aeroplanul, descoperă și se ceartă pe poli și probabil, în nopțile senine, se uită cu ochiul și se întreabă dacă vor fi locuind oameni în depărtata planetă Pămîntul...

Un lapon milionar. Mulțămîntă doctorului Cook și căpitanului Peary, — groenlandezii, eschimoșii și laponii sunt »la ordinea zilei«. Laponia este cea mai friguroasă țară din lume și fără să vrei, îți închipui că laponii sunt niște brute. Ei bine, nici de cum. Există laponi foarte culți, de pildă crescătorul de reni Michel Nilson Mia, numit Rotschild al Laponilor, care are nouă mii de reni. Mickel Nilson Mia e literat, în curent cu literatura suedeză și viața europeană.

Lucrul acesta nu l'impiedică să se acopere cu piei de ren ca cel mai umil dintre ciobanii săi, să bea sângele cald al animalelor ucise și să mănânce cu mare poftă un fel de... prăjituri făcute din sânge amestecat cu făină...

Parisul de altădată. Se duc, una câte una, amintirile Parisului vechiu. Străzi noi — drepte și largi se taie dela un cap la celalalt; case vechi purtătoare de povești și amintiri, sunt dărâmate, colțuri de uliță, cunoscute de atîta generații, dispar, distruse de americanismul sălbatec, care a năvălit în metropola poetică.

Astăzi-măne, a venit rîndul să dispară și Bullier, celebrul bal cunoscut de toți cari și-au petrecut tinerețea în capitala lumii, Bullier, cântat de Murger.

Balul Bullier se numea la început »Le Prado«, apoi »Closerie des lilas«.

El supraviețuise acelor stabilimente numite Valentino, Mabilie (cunoscut Bal Mabil de care pomenește Eminescu).

Se 'nchide Bullier fiindcă studenții nu l mai frecventează ca odinioară. Toată lumea trece acum »peste apă«, — pe cheul cellalt al Senel, în Parisul nou, pe bulevarde, în Montmartre. Cartierul latin își pierde, pe nesimțite, farmecul de odinioară, peste câțiva ani, petrecerile vestite au să fie o amintire numai, o amintire depărtată din vremea bohemilor și a grisetelor...

Recenzii.

Legislația agrară a României, istoria și reformarea ei, de dr. *Dimitrie Ionescu*, în editura Duncker et Humblot, Lipsca. — Lucrarea de o deosebită importanță pe care o avem înaintea noastră, urmărește să ne dea o privire asupra istoriei și politicii agrare românești, să examineze stările agrare de azi cu înfățișarea ei asupra vieții economice, culturale și sociale a țării și să exprime actualele reforme și probleme agrare.

Chestia agrară este, după cum dovedește autorul, problema de competență pentru existența, progresul și puterea poporului român. Prin faptul însă că însușirile de rasă, continuitatea istorică și tradiția, precum și situația geografică la porțile orientului dau poporului român o misiune specială ca punte de trecere între germanism și slavism, chestia agrară a României capătă o însemnătate care trece de marginile intereselor economice și naționale.

Lucrarea este o istorie a suferințelor țărâniei române și o protestare împotriva societății care pînă acum nu și-a împlinit datoria față de masele largi ale poporului. Arătările autorului fac ca răscoalele țărânești cari atît de des au zguduit România să fie mai ușor înțelese și ca sălbaticile cruzimi prilejite de ele să nu fie aruncate numai în vina țărănilor. Rămâne numai de nădăjduit că țărâna generație a României, întărită prin influențele culturale și curentele sociale ale străinătății își va face datoria și că munca de regenerare începută la mijlocul veacului trecut va fi continuată.

Din cauza exploatarei de către proprietar și arendași și-a puținului sprijin din partea statului, îi lipsește țărânului român conștiința că face parte ca membru dintr'o organizație de stat, cu care trebuie să trăiască în reciprocitate de obligații sociale. Cu pilejul răscoalelor, cari sunt cronice în România, se cere țărănilor să spuie cine dintre dâșii e vinovat. »Toți suntem vinovați!« răspunseră ei cu toții.

În primăvara anului 1907, când o revoltă țărânească generală aduse pe proprietari și arendași la marginea prăpastiei, țărăni s'au răscolit pentru că alți țărani din alte regiuni ori din vecinătate făcuseră același lucru. Lipsit de orice cultură, exclus din viața politică, chinuit și istovit, condamnat la sărăcie și foame, țărânul român era, cum arată dr. Ionescu, fermentul cel mai bun pentru o revoluție, care nici nu se lăsă așteptată.

Birurile sunt foarte grele. Numai 17 proc. din veniturile statului izvorăsc din biruri directe, 49 proc. din biruri indirecte și monopoluri, restul din încasări diferite. Pe lângă asta pînă nu de mult țărăni erau siliți să îmbogățescă orașele cu accizele: »80% din veniturile comunelor rurale servesc ca să îngroașe bugetul județului și al statului«.

Ultimea răscoală țărânească a avut de efect că s'au întreprins o serie de reforme agrare, a căror realizare însă pare a merge foarte încet.

Între primele reforme este întemeierea unei bănci agrare, care-și procură moșiile proprietarilor dispuși să le vîndă, le parcelază și pune la dispoziția sătenilor mijloacele de a le cumpăra. Alt proiect de lege regulează obștiile țărânești pentru cumpărarea de pămînt, chestia arenzilor și a hipotecelor. Experiențele de pînă acum au ocazionat reformarea legislației agrare, fixarea maximumului de arendă și a minimumului de salariu.

Autorul crede însă că lucrările preliminare ale comisiunilor regionale și ale consiliului superior nu sunt gata și situația e îngreuiată încă de retele vechi. O serie de propuneri concrete pentru îmbunătățirea stării de lucruri constituie încheierea acestei lucrări, care merită cu siguranță toată atenția și trebuie să deștepte interesul unor cercuri cât mai largi. »*Neue Freie Presse*«.

Economie.

Ce folos a avut industria pe urma încercărilor lui Zeppelin ne spune o revistă specializată germană, care zice că 62 ramuri ale industriei au câștigat milioane cu experiențele aviatorului — când acesta a sosit cu dirigiabilul său la Berlin. Între cei de mai sus nu sunt numărați și acei cari relativ — fără nici o legătură — au folosit numele lui făcându-și reclama. Cele mai mari foloase le au tras diferitele ramuri ale artel grafice. Zilnic apar în Germania cărți cu duiumul și acestea sunt cumpărate în fugă. Existența seriilor fără sfârșit de ilustrate încă este a se multumi drumului lui Zeppelin cu dirigiabilul.

Fabricanții de jucării încă se folosesc de această invenție, dar sunt deja în circulație lulele țigări, pezmeți, bomboane ciocolată, decoruri, clondire (cu licheur), butoni de manșete, mânere de bastoane și alte lucruri, după modelul dirigiabilului Zeppelin. Pe lângă aceasta numele sau fotografia aeronautului se găsește imprimat în multe articole de comerț.

Plata de bucate din Aradul nou.

14 Septembrie 1909.

Lucrările economice de toamnă, în urma timpului favorabil se continuă fără vre-o piedică. S'a început și la culegerea porumbului.

Prețul bucatelor deși vin în cantitate mai mare, în urma abținerii morilor cu vapor, e slabit.

S'a vîndut azi:

grâu 1500 mm. . .	13.—13.30
cucuruz 200 mm. . .	7.10—7.20
orz 100 mm.	6.70—6.80
ovăș 300 mm.	6.80—6.90
secară 300 mm.	8.90—9.—

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 kg.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

[Budapesta, 14 Septembrie 1909.

Prețul cerealelor după 100 kgr. a fost următorul

De Tisa — — — — —	28 K. 35—28 K. 70 fi.
Din comitatul Albei — — — — —	28 > 15—28 > 60 >
De Pesta — — — — —	28 > 45—28 > 80 >

BIBLIOGRAFII.

Carte aprobată. Lucrarea catehetică »*Prelegeri metodice din istorioare biblice*«, de Nicolae Crișmaria, s'a aprobat și recomandat cateheților, ca manual la predarea materiei biblice, prin venerabilele Consistorii din Arad sub nr. 8665/1908, din Oradea-mare sub nr. 14/1909, și din Sibiu sub nr. 7723/1909. Cartea se poate procura dela autor, în Bărăteaz (Baraczháza com. Timiș), și la librăria »Tribuna« din Arad, și cele mai însemnate librării din țară. Prețul e: 4 cor. plus 20 fi. porto.

Poșta Redacției.

Almaș. Regretăm că nu vă putem satisface dorința. Astfel de jalbe, legitime poate, dar prea neînsemnate pentru marea publică, se adresează consistorului.

Poșta administrației.

J. B., Cluj. Te rugăm, să ne scrii D ta pretenziunile.

Redactor responsabil Iuliu Giurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons.

Creșterea dinților la copii.

Nu vă speriați, ci dați copiilor nițică *emulsiune Scott* și veți face sfârșit nopților nedormite. Ușurătatea cu care vor crește apoi dinții copiilor vă pune în uimire. *Emulsiunea Scott* de gust plăcut și ușoară de mistuit conține toate substanțele cari se recer la creșterea dinților drepti albi și tari.

Convocare.

Comună promontorială din Şiria (Világos) şi va ţinea **adunarea generală**, în localitatea cancelariei sale, la 8/21 Septembrie 1909, după amiază la 2 ore, la care dăii proprietari de vii sunt rugaţi a participa.

Obiectele:

1. Staverirea termenului culesului de vii.
2. Preliminarul pe anul 1910.
3. Aprobarea raţiociniului pe 1808.
4. Eventuale propuneri.

Şiria, la 12 Sept. n. 1909.

Antistia promontorială.

Mulţămită publică.

Exprimăm şi pe aceasta cale sincerile noastre mulţumiri tuturor aceluia, cari parte în scris, parte verbal, ne-au mângăiat în durerea noastră simţită în urma treceii la cele eterne a preaiubitei şi neultei noastre fetiţe Felicia, întâmplată la 24 August a. c.

Lipova, la 14 Sept. 1909.

Familia F. Roxin.

A N U N T.**Un candidat de avocat**

cu praxă

afilă aplicare din 1 Octombrie a. c. în cancelaria avocatului **dr. Nicolae Poyvár** Élesd (comit. Bihor).

TOTI SE MIRĂ

de o pompă de mână contra focului.

E cea mai nouă invenţie brevetată

Ca primul ajutor în caz de primejdie e nepreţuită şi pentru aceea, că are o construcţie uşoară, condiţionează apă puşină şi o poate întrebuinţa ori şi cine. Apoi e uşoară circa 2¹/₂ k'grm. **Se poate folosi şi la udatul grădinilor. Preţul 20 cor.** Spedarea se face numai cu rambursă.

Cine trimite însă suma de 21 cor o primeşte franco. Se capătă la tinichigiu

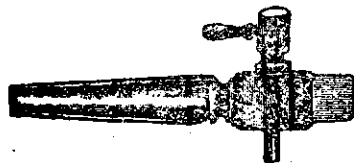
TRAXEL I.

LUGOJ, strada Nedelko nr. 17.

Prima fabrică de slăvini din Ardeal.

Mozes András

Braşov, (Brassó) Hosszu-utca 32.

Recomandă neguţătorilor de fier, vin şi şpirt, precum şi fabricelor de oţet slăvinele sale pentru vase, pregătite din lemn de prun şi arţar cu preţuri moderate. — Catalog de preţuri la cererea sau provocare la z'aral acesta trimite gratuit

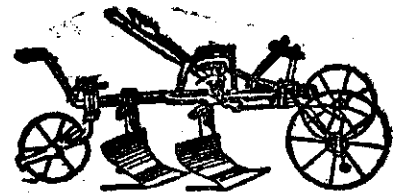
Un „COMMIS“ român

Inteligent cu dexteritate deplină în branşa **băcănie** şi **delicatese**, cu cunoştinţa perfectă şi a limbilor germane şi maghiare — se angajează imediat sub condiţiuni favorabile la firma

N. Oniţiu,

băcănie şi delicatese

Sibiu (Nagyszeben).

Tátray Sándor

turnătorie de fier, fabrică de maşini şi pluguri, atelier de zidărie şi lăcătuşerie

Oradea-mare — Nagyvárad

Teleky-utca 35.

Lucrări vărsate pentru maşini, după desen sau lucrări de fier strugărit şi lucrări oblite.

Pluguri sistem Sack,

tofelul de lucrări de lăcătuşerie şi — pentru zidiri. —

Atelier model de măsurie propriu.

Noutate!

Pălării.

Noutate!

Pălării de catifea pentru preoţii rom. gr. or. de calitate fină, uşoare şi lucrate foarte frumos. Pentru toamnă şi iarnă sunt destul de călduroase şi foarte acomodate. Preţul de bucată: 10 cor.; I-a calitate 12 cor.

Surprize mari

pentru domnii cari până acum n'au văzut pălării de aceasta speţie.

Comande din provincă se primesc până la finea lunii Septembrie pe lângă o anticipaţie de 5 cor. şi e a nota dacă se poteste cu brodurile late, sau de forma cunoscută înalte şi tari.

Unicul depozit al lui

CAROL NIEDERMAYER, pălărier în Sibiu (Nagyszeben)

Strada Cisnădiei Nr. 33.

S'a isprăvit cu ori-ce voie,
dacă te strâng sau te vatămă ghetele!

Pentru picioarele bolnave ori vătămate, cel mai bun leac e ghetele bune, cari se întind, dar nu vatămă, apără piciorul, dar nu-l zdrobeşte. Pentru picioare înregulare, sau de tot simţitoare, cele mai bune

Ghete artificiale

pregăteşte: „Asociaţiunea productivă a călătorilor Aradani“ sub conducerea directorului Iustin Olar, instructor şi specialist în acest ram industrial. — Firma asociaţiunei

„La Cisma roşie“ Arad, Szabadság-tér nr. 14.

Mare asortiment în ghete gata cu preţuri moderate.

Nr. telef. pentru oraş şi comitat 509

BANI

pe moşii şi case de închiriat din Arad

cu amortizaţie de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄ şi 5⁰/₀, pe lângă dividendă de mijlocire şi amortizaţie de interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorinţă anticipez spesele de întabulare, convertez datoriile de interese mari.

— **Rezolvare grabnică, serviciu prompt.** —

SZÜCS F. VILMOS

Representanţa pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, oraşului Arad, comitatului Bihiş, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poştei.)

Primeşte pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili şi demni de încredere.

Crema de lapte

ieet ușor alcalic, și în urma acestor
ni exelente întrece stricătioasele
defață unsuroase, nu este unso-
roasă, nu pătează și depărtează tot
felul de necurătenii de pe față. —

Pielea feței, mâinile în câteva zile le
face catifelate, albe ca neaua și se poate
folosi oricând ziua.

Prețul unei tegle mici 50 fil., una mare 1 cor.
Săpun de cremă de violele prețul 70 fileri.

Se află de
vânzare la **Berta Kálmán, farmacist**
în **Maria-Radna**, la farmacia „Răscumpărătorul”.
Tot felul de leacuri din țară și str. se vînd cu prețuri moderate.

Primul institut sudugar de auritură artistică
a lui **E. I. SPANG**
sculptor și auritor

TEMESVÁR - Erzsébetváros
strada Templom Nr. 5.

Premiat cu diploma de onoare și cu medalia
de aur în București, și cu alte medalii de ar-
gint la diferite expozițiuni.

Face cu prețuri moderate:

— **iconostasuri, altare** —
amvoane, jertfelnicuri, —
primește renovarea și aurirea iconostaselor
vechi, altarelor, a jertfelnicilor și a am-
voanelor, precum și a tot felul de lucrări în
— — — — — bransa aceasta. — — — —

Croitorie românească.

Am onoare a aduce la cunoștința domnilor ro-
mâni, cumcă cu începerea sezonului de toamnă

**mi-am asortat bolta cu cele
mai fine și elegante stoffe,**

și cumpărând pe bani gata, sunt în poziția de a lucra
foarte ieftin și anume;

Un rând de haine dela 40—50 coroane.

Un pardesiu din orice stofă 40—50 cor.

Un rând de haine caiser negre 50—60 cor.

Un roc de iarnă 50—60 cor.

Comandele se fac numai pe bani gata.

Drept aceia orice român are datoria și e rugat
a comanda la firma românească, totodată va
face și economie.

Rugând sprijinul domnilor români sunt

cu deosebită stimă:

Nicolau Iosif,

Arad, strada Deak Ferencz 31.

Intr'un pătrar de oră nu mai aveți dureri
de cap dacă veți folosi renumitele

pastile contra durerii de cap

a lui Rozsnyay.

Prețul unei buc. 20 fil., 6 buc. 1 cor.

Picurii alpini ^{per-} ^{tru} stomac

a lui Rozsnyay

ca întăritori de stomac
— **sunt neîntrecuți.** —

Se află de vânzare exclusiv în

Farmacia lui

ROZSNYAY MÁTYÁS

Arad, Szabadság-tér.

Succesorul lui **DERNER GYÖRGY**
ROTH JÁNOS
BRAȘOV—Brassó, Felső-uj utca 28.

Se recomandă ca lăcătar—mașinist, întreprinzător în
toate afacerile de lăcătarie la edificii și alte întreprinderi.
Pregătește pieptene pentru pieptenarea lânii și a caierelor,
precum și toate mașinăriile pentru torsul și dăpănatul
lânii. Mai departe reparază mașinerii de moară și le
— — — — — ajustează cu elopotele electrice. — — — —

Organizație solidă, promptă și pe lângă prețuri moderate.

Cal dintelu atelier de pietri monumentale aranjat
cu putere electrică.

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA măiestru de monumente
și pietri de cimitir —
Fabricație proprie din marmoră, granit, labrador etc.

Din pietri de mormânt magazina se află în
Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central:

Kolozsvár, Dézsma-u. 21.
Telefon 662.

P filiale: Nagyvárad, Nagyszombat, Déva și Bélapátfalva.

